

Výkladové poznámky k biblickým veršom z úlohy č. 3

Zákon - Boží nástroj výchovy

Základný verš:

(Dt 6,5 SEkP) *Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou.*

Toto veľké prikázanie patrí do tzv. *Šemá Jisrael* "Počuj Izrael" je to stredobod Judaizmu aj posolstva Tóry, tieto slová sa stali židovským vyznaním viery. Samotný Pán Ježiš toto označuje za prikázanie v ktorom je obsiahnutý celý Zákon aj Proroci, tzn. celá Stará zmluva. Aj keď príkaz milovať je typický pre staroveké orientálne zmluvy, predsa len tu ide ešte o niečo viac. Kniha Deuteronomium zdôrazňuje Hospodinovu činnosť v dejinách svojho ľudu, najmä v akte vyslobodenia z egyptského otroctva. Prikázanie lásky je tak len odpoveďou Božieho ľudu na lásku, ktorú už mu preukázal Boh konkrétnym spôsobom ako prvý. Milovať Boha celým srdcom, dušou aj silou znamená, že "naša láska k Bohu musí zahrnúť celú našu myseľ, vedomú aj nevedomú. Vyžaduje sa aj sebadisciplína, pretože Boha máme milovať aj zo všetkých síl."¹ Ako MACARTHUR poznamenáva: "Tento vzťah lásky k Bohu nebolo možné vyjadriť žiadnym materiálnym spôsobom ako v prípade modiel, takže sa mal prejaviť úplnou poslušnosťou Božiemu zákonu v každodennom živote."²

Nedeľa: Milovať a báť sa Boha

(Dt 31,9-13 SEkP) ⁹*Mojžiš napísal tento zákon a odovzdal ho kňazom, Léviho synom, ktorí nosili archu Hospodinovej zmluvy, a všetkým starším Izraela.* ¹⁰*Mojžiš im prikázal: Na konci každého siedmeho roka na slávnosť Stánkov v roku určenom na odpustenie dlhov,* ¹¹*keď sa všetok Izrael príde ukázať pred Hospodina, svojho Boha, na mieste, ktoré si vyvolí, budeš predčítavať tento zákon, aby ho počul celý Izrael.* ¹²*Zhromaždi ľud, mužov, ženy, deti a cudzincov, ktorí bývajú v tvojich bránach, aby počuli a učili sa báť Hospodina, vášho Boha, aby zachovávali a plnili všetky slová tohto zákona.* ¹³*Aj ich synovia, ktorí ho ešte nepoznajú, nech ho počujú a učia sa báť Hospodina, vášho Boha, po všetky dni vášho života na zemi, ktorú máte po prechode Jordánu obsadiť.*

Celá 31. kapitola je už vlastne prípravou na Mojžišovu smrť. Centrom tejto kapitoly sú verše 14 a 15, kde máme zjavenie Božej slávy v oblakovom stĺpe pred Mojžišom a Jozuom. Boh takýmto spôsobom poveruje Jozuu, aby prevzal vedenie nad Izraelom od Mojžiša. Celá kapitola vlastne dáva dôraz na budúce generácie. Pre ne zaznieva dvojitý odkaz "nebudeš sa báť" (vv. 6 a 8), a "budeš sa báť" (vv. 12 a 13). Zákon, ktorý sa má čítať každých sedem

¹ CHRISTENSEN, Duane. Word Biblical Commentary: *Deuteronomy 1 - 21:9*. vol. 6A. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 1105 s. ISBN 978-0-310-58841-2. str. 415.

² MACARTHUR, John. *Starý zákon: Komentár verš po verši*. Kroměříž: Didasko, 2015. 1153 s. ISBN 978-80-87587-17-1. str. 242.

rokov počas slávnosti Stánkov, má práve k tomuto priviesť Boží ľud: nebát sa okolitých národov a báť sa Hospodina.

v. 9: "Pri odovzdaní Tóry kňazom, synom Léviho a všetkým starším, deleguje Mojžiš zodpovednosť za prenos učenia na ďalšie generácie... Je opodstatnené predpokladať, že Leviti boli v predexilnom Izraeli spájaní s prenosom biblického textu v hudobnej podobe."³ Ich zodpovednosť spočíva práve v tom, aby sa k posolstvu tohto Zákona dostali nasledujúce generácie.

vv. 10-11: Leviti majú doslova "volať"⁴ zákon "v ich ušiach". Nemusí sa tu jednať len o prečítanie textu, ale aj o vysvetľovanie zákona (takto to popisuje napr. Neh 8,1-8). Pretože Boží zákon má byť zrozumiteľný ušiam ľudu.

vv. 12-13: Nejedná sa tu o počúvanie jedným uchom dnu a druhým von. V ľudu to malo zanechať stopu, majú počuť a učiť sa báť Hospodina. "Ženy, deti a cudzinci" sú kategóriou ľudí, ktorí sú ohrození. Pod pojmom "cudzinec" si dnes môžeme predstaviť imigranta. Neboli Izraelitmi, ale žili v Izraeli. "Obvykle nevlastnili pôdu a boli často vykorisťovaní a ocitli sa v chudobe. Preto ich Tóra zoskupuje s vdovami a sirotami, aby boli chránené zraniteľné skupiny."⁵ Na týchto cudzincov sa vzťahovali rovnaké predpisy, ako na Izraelitov, preto nemali byť vynechaní ani z verejného náboženského života, mali mať tak isto prístup k Tóre, ktorá bola čítaná a vysvetľovaná. Oni tak isto ako Izraeliti sa mali učiť báť sa Hospodina.

Pondelok: Zákon - svedok proti vám

(Dt 31,24-27 SEkP) ²⁴*Ked' Mojžiš dopísal slová tohto zákona do knihy,* ²⁵*prikázal levitom, ktorí nosia archu Hospodinovej zmluvy:* ²⁶*Vezmite túto knihu zákona a uložte ju vedľa archy zmluvy Hospodina, svojho Boha, tam bude svedkom proti tebe.* ²⁷*Ja poznám tvoju vzdorovitost' a tvrdošijnost'. Ked' sa už dnes priečite Hospodinovi, ešte za môjho života, keď som medzi vami, o čo viac to bude po mojej smrti.*

Tento text vo svojej celistvosti ide až do 30. verša. Celý oddiel (Dt 31,24-30) tvorí akúsi predohru k Mojžišovej piesni v Dt 32. Text je zarámovaný slovami *ad tummam* (vv. 24 a 30) "až ich (slová tej knihy) dokončil". Koreň slovesa *tmm* neznamena len byť hotový, úplný, ale aj "byť bezúhonný, bezvadný"⁶. Dokončenie teda skôr než kvantitu vyjadruje kvalitu. "Materiál, na ktorý Mojžiš napísal slová tejto knihy, bol takmer určite kožený zvitok."⁷ Desatoro bolo umiestnené priamo v truhle zmluvy, kniha zákona, bola umiestnená vedľa nej. To však neznamena, že by mala menší význam, skôr to poukazuje na to, že

³ CHRISTENSEN, Duane. Word Biblical Commentary: *Deuteronomy 21:10 - 34,12*. vol. 6B. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 857 s. ISBN 978-0-310-58848-1. str. 517.

⁴ PÍPAL, Blahoslav. *Hebrejsko-český slovník ke Starému zákonu*. 4. vyd, Praha: Kalich, 2006. 188 s. ISBN 80-7017-029-8. str. 147.

⁵ CHRISTENSEN, Duane. Word Biblical Commentary: *Deuteronomy 21:10 - 34,12*. str. 518.

⁶ PÍPAL, Blahoslav. *Hebrejsko-český slovník ke Starému zákonu*. str. 178.

⁷ CHRISTENSEN, Duane. Word Biblical Commentary: *Deuteronomy 21:10 - 34,12*. str. 537.

"zachovávanie učenia vedľa truhly zmluvy, naznačuje, že stelesňuje princípy zmluvy a je rovnako záväzná ako samotný Dekalóg, pretože pochádza z rovnakého božského zdroja."⁸

Verš 27 už tvorí priamo prechod k Mojžišovej piesni v Dt 32. Mojžiš zažil tvrdohlavosť Izraela, zažil aj jeho vzburu. Stačilo keď Mojžiš bol 40 dní na hore Sinaj, aby si Izraeliti vyrobili zlaté teľa a podľahli tak modloslužbe. Aj preto Mojžiš vedel, že Izrael bude mať problémy po tom, čo on zomrie.

(Rim 3,19-23 SEkP) ¹⁹*Vieme však, že to, čo hovorí zákon, hovorí tým, čo sú pod zákonom, aby umlkli všetky ústa a aby celý svet bol vinný pred Bohom.* ²⁰*Pretože zo skutkov zákona nebude pred ním ospravedlnený nijaký človek. Ved' zo zákona pochádza poznanie hriechu.* ²¹*Teraz však je zjavená Božia spravodlivosť bez zákona dosvedčená zákonom a prorokmi.* ²²*Božia spravodlivosť skrze vieru v Ježiša Krista pre všetkých čo veria. Niet totiž rozdielu,* ²³*lebo všetci zhrešili a nemajú Božiu slávu.*

v. 19: Verš začína doslova: "A my vieme, že"; Pavol týmto zdôrazňuje podstatu svojho vyjadrenia všeobecným poznaním, že funkciou zákona je ukázať človeku jeho vinu. Na tomto ďalej buduje svoju argumentáciu. Nie len Židia, ale aj pohania sú (gr. *en*) "v" zákone, vo význame "v moci"⁹ zákona. Zákon teda zatvára človeku ústa, vo význame, že človek nemá pred Bohom nijakú obhajobu vo svojich ústach a všetci (celý svet) sú určení k súdu.

v. 20-23: Myšlienka vrcholí v 20. verši. "Myšlienka, že nikto nemôže obstáť pred Bohom na základe vlastných podmienok, vlastných síl alebo v nádeji na oslobodenie spod zásluh svojich vlastných skutkov, bola dôkladne židovská"¹⁰ (Job 9,2; Ž 143 apod.). Náuka o spasení z milosti skrze vieru, nie je novinkou Nového zákona, ale je súčasťou hlavnej biblickej zvesti už od počiatku. Úlohou zákona je teda ukázať človeku jeho vinu, že sa nachádza v situácii, ktorú nie je schopný sám zvládnuť a tak ho nasmerovať ku Kristovi a k Jeho spravodlivosti, ktorú získavame skrze vieru.

Táto spravodlivosť je jedinečná: (1) jej zdrojom je Boh (Iz 45:8); (2) zaručuje odplatu aj splnenie príkazov Božieho Zákona. Kristus na seba svojou smrťou vzal trest, vzťahujúci sa na tých, kto nedodržali Boží Zákon, a svojou dokonalou poslušnosťou každému prikázaniu Božieho Zákona splnil Božiu požiadavku dokonalej spravodlivosti (2K 5:21; 1Pt 2:24; porov. He 9,28); a (3) pretože je Božia spravodlivosť večná (Ž 119:142; Iz 51:8; Da 9:24), bude sa z nej naveky radowať ten, kto ju od Boha dostane.¹¹

⁸ TIGAY in: CHRISTENSEN, Duane. Word Biblical Commentary: *Deuteronomy 21:10 - 34,12*. str. 538.

⁹ PANCZOVÁ, Helena. Grécko-slovenský slovník: *Od Homéra po kresťanských autorov*. Bratislava: Lingea, 2012. 1327 s. ISBN 978-80-8145-021-1. str. 448.

¹⁰ DUNN, J. D. G. Word Biblical Commentary: *Romans 1-8*. vol. 38A. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 970 s. ISBN 978-0-310-58829-0. str. 317.

¹¹ MACARTHUR, John. Nový zákon: *Komentár verš po verši*. Kroměříž: Didasko, 2013. 1010 s. ISBN 978-80-87587-08-9. str. 454.

Utorok: Aby sa ti darilo

(Joz 1,7.8 SEkP) ⁷*Len buď silný a veľmi odvážny, aby si konal podľa zákona, ktorý ti prikázal môj služobník Mojžiš. Neodboč od neho ani napravo, ani naľavo, aby si si rozumne počínal vo všetkom čo podnikneš.* ⁸*Nech sa táto kniha zákona nevzdiali od tvojich úst. Rozjímaj však o nej vo dne v noci, aby si zachovával všetko, čo je v nej napísané, lebo vtedy sa ti zdarí cesta a budeš si počínať rozumne.*

Tieto verše sú súčasťou základného Hospodinovho výroku knihy Jozue (Joz 1,2-9). Odpoveďou na tieto Hospodinove slová je Jozuova reč (Joz 1,11-15), ktorou Izraelitov podnecuje k akcii (splneniu Božej vôle). Môžeme tu vidieť:

Hospodinove upozornenie na Mojžiša, [ktoré sa] vzťahuje k Mojžišovej reči k Jozuovi: ... (5 Moj 31,7.8). ... V literárnom kontexte Tanachu [t.j. Starý zákon] sa to javí tak, že Mojžiš Hospodinov výrok prednima a Hospodin Mojžišov výrok Jozuovi pripomína, opakuje, nadväzuje naň, resp. priznáva sa k tomu, čo Mojžiš povedal, potvrdzuje to a pokračuje v Mojžišovej reči (rozvíja ju) ďalšími inštrukciami. Tým je vyjadrená kontinuita Hospodinovho vedenia Izraela a tým dostávajú Mojžišove slová veľkú váhu.¹²

Môžeme tu teda vidieť silný akcent na *Tóru* (t.j. zákon), ako na Hospodinove slová. "Jozuova konsolidácia má konkrétny cieľ: byť plne sústredený (upnúť sa) na *Tóru*, realizovať Hospodinove slová, sľuby a prísahy (o to ide v celej knihe Jozue) a tak pokračovať v Mojžišovom odkaze, v Mojžišom naznačenom smere (*Tóra* je to, čo tu po Mojžišovi zostalo)."¹³ BUTLER si všíma, že toto úvodné Hospodinovo nasmerovanie Jozuu na *Tóru*, "odráža Božie prikázanie týkajúce sa budúceho Izraelského kráľa v Dt 17,18-20, ale to z Jozuu nerobí kráľovskú postavu. Ide skôr o štandard pre všetkých vodcov, predstavujúci úvod do celého prorockého korpusu, pričom Jozue je príkladom pre všetkých prorokov."¹⁴ Je to tak preto, že kniha Jozue je prvou knihou druhej časti Tenachu, ktorá sa nazýva *nebijim* t.j. "proroci". Byť vodcom Božieho ľudu nevyžaduje až tak vojenské, strategické alebo politické schopnosti, ale znalosť Božieho zákona a ochote plne sa mu podriaďiť. Ak sa človek riadi Božím slovom, bude sa mu dariť. "Výpoveď (zvest') knihy Jozue je postavená na princípe zákona kauzality (akcia a reakcia, príčina a následok). Zmyslom tohto usporiadania a dôrazov knihy Jozue je uistiť poslucháča/čitateľa o naplnení Hospodinových zaslúbení týkajúcich sa získania zeme..."¹⁵

(Jak 2,10-12 SEkP) ¹⁰*Ved' keby niekto zachoval celý zákon, ale prestúpil by ho v jednom prikázaní, previnil by sa proti všetkým.* ¹¹*Ved' ten, ktorý povedal: Nescudzoložiť!, povedal*

¹² BENEŠ, Jiří. Jozue: *Svatá slova v knize Jozue*. Praha: Advent-Orion, 2017. 223 s. ISBN 978-80-7255-380-8. str. 37.

¹³ BENEŠ, Jiří. Jozue: *Svatá slova v knize Jozue*. str. 44-45.

¹⁴ BUTLER, T. C. Word Biblical Commentary: *Joshua 1-12*. vol. 7A. Grand Rapids: Zondervan, 2017 (ePub edition). 816 s. ISBN 978-0-310-58596-1. str. 321.

¹⁵ BENEŠ, Jiří. Jozue: *Svatá slova v knize Jozue*. str. 23-24.

aj: Nezabiješ! A keď aj necudzoložíš, ale zabíjaš, prestupuješ zákon. ¹²Hovorte a konajte tak ako tí, čo majú byť súdení podľa zákona slobody!

Jakub tu poukazuje na celistvosť Božieho zákona. Na to, aby sa človek stal porušovateľom zákona, stačí zlyhať v jedinom prikázaní. "Všetky hriechy síce nie sú rovnako ohavné ani nepôsobia rovnakú škodu, ale každý z nich danú ucelenosť ničí a robí z ľudí priestupníkov, podobne ako keď úderom kladiva do jedného miesta rozbijeme a zničíme celé okno."¹⁶ Tento celistvý pohľad na zákon má samozrejme dve roviny. "Jakub z konkrétneho hľadiska hovorí, že človek nemusí porušiť všetky prikázania zákona, aby mohol byť klasifikovaný ako porušovateľ zákona; na druhej strane poznamenáva, že človek musí dodržiavať všetky prikázania, aby bol dokonalým zachovávateľom zákona."¹⁷

Jedenásty verš akoby naznačoval, že veriaci, ktorým Jakub píše majú problém s vraždením. Vysvetlenie môže byť práve v tom, že na základe Ježišovho horského kázania je aj nenávisť voči človeku považovaná za vraždu (vid' Mt 5,21-22). "Podľa tohto názoru je možné, že Jakub chápe nedostatok lásky k chudobným ako nenávisť."¹⁸

Príkaz hovoriť a konať opäť naráža na Ježišovu kázeň na vrchu. Ježišove tézy a antitézy (Mt 5,21-48) poukazujú, že Kristov zákon lásky má vyššie štandardy než len plniť "literu" zákona. Zákon lásky "milovať Boha a svojho blížneho" má hlbší rozmer plnenia zákona, ako jednotlivo od seba odseparované Božie prikázania.

Streda: Keď dvaja robia to isté...

(2Krn 31,20.21 SEkP) ²⁰***Takto konal Chizkija v celom Judsku. Robil to, čo bolo pred Hospodinom, jeho Bohom, dobré, správne a pravdivé. ²¹Pri každom podujatí, ktoré začal v službe Božieho domu pre zákon a prikázania, sa pokúšal riadiť Bohom a konal všetko dôsledne a úspešne.***

Knihy Kronické patria k najmladším knihám SZ. "Autor-kompilátor ... bezpochybné žil v poexilnej dobe, pretože zmieňuje Cýrov edikt (2Pa 36,22-23)."¹⁹ Nielen, že opakujú históriu, o ktorej pojednávajú historické knihy (knihy Samuelove a knihy Kráľovské), ale najmä dávajú im určitý teologický posun. Ku kráľom, najmä k Dávidovi a Šalamúnovi sú oveľa menej kritické, než historické knihy. Kráľ Dávid a jeho syn Šalamún sa tu pre poexilné židovstvo stávajú prototypmi Mesiáša. "Nech sú kronikárovi k dispozícii akékoľvek zdroje, prevažujú autorom kontrolované záujmy o kult a vykreslenie Chizkijáša ako odrazu Dávida a Šalamúna."²⁰ Dokonca verše 20 a 21 Chizkiju vyobrazujú ako toho najlepšieho kráľa v Judsku, ktorému sa všetko darilo. Druhá kniha kráľov predsa len uvádza aj kritickejšiu epizódu zo života kráľa Chizkiju (2Krl' 20,12-21). No celkovo vzaté, kráľ Chizkija patrí k

¹⁶ MACARTHUR, John. Nový zákon: *Komentár verš po verši*. str. 847.

¹⁷ MARTIN, R. P. Word Biblical Commentary: *James*. vol. 48. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 531 s. ISBN 978-0-310-58858-0. str. 248.

¹⁸ MARTIN, R. P. Word Biblical Commentary: *James*. str. 249.

¹⁹ DILLARD, R. B. LONGMAN, Tremper III. *Úvod do Starého zákona*. 2. vyd. Praha: Návrat domů, 2011. 450 s. ISBN 978-80-7255-244-3. str. 160.

²⁰ DILLARD, R. B. Word Biblical Commentary: *2 Chronicles*. vol. 15. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 528 s. ISBN 978-0-310-58849-8. str. 359.

reformným kráľom. Biblia o ňom píše pozitívne nie preto, že by bol bezchybný, ale pre jeho životnú orientáciu na Hospodina a Jeho slovo.

(2Kor 11,23-29 SEkP) ²³*Sú služobníci Krista? - Hovorím ako nerozumný: Tým viac som ja! Prežil som viac námah, viac väzení, oveľa viac bitiek, veľa krát som bol na dosah smrti.* ²⁴*Od Židov som dostal päť ráz štyridsať úderov bez jedného,* ²⁵*tri razy ma palicovali, raz kameňovali, trikrát som prežil stroskotanie lode, noc a deň som zápasil na otvorenom mori.* ²⁶*Často na cestách, v nebezpečenstvách na riekach, v nebezpečenstvách hroziacich od zbojníkov, v nebezpečenstvách od vlastného rodu, v nebezpečenstvách od pohanov, v nebezpečenstvách v meste, v nebezpečenstvách na púšti, v nebezpečenstvách medzi falošnými bratmi,* ²⁷*v námahe a lopote, často bez spánku, o hlade a smäde, často v pôstoch, v zime a nahote;* ²⁸*a okrem toho všetkého denne na mňa dolieha starosť o všetky cirkvi.* ²⁹*Ved' kto trpí slabosťou, že by som aj ja neutrpel slabosťou? Kto je vystavený pohoršeniu, že by to aj mňa nepálilo?*

V posledných kapitolách (10-13) Druhého listu Korint'anom "sa odráža Pavlova reakcia na nový prejav opozície v korintskej cirkvi"²¹. Keď hovoríme o Korinte, tak musíme mať na pamäti, že hovoríme o tzv. "novom Korinte". Starý Korint bol v 2. stor. pr. Kr. úplne zničený Rimanmi a už nikdy nemal byť obnovený. Tento "starý" Korint mal veľmi zlú morálnu povest' dokonca aj medzi pohanmi. "Žiť po korintsky znamenalo cudzoložiť a prostitutkam sa hovorilo korintské dievčatá."²² Nový Korint bol opäť založený v prvom storočí Juliom Ceasarom. Bol už plne rímskym mestom. Je však možné, že niektoré praktiky sa zo starého Korintu preniesli do nového. Korint v dobe apoštola Pavla bolo teda mladé a dravé mesto, pod rímskym patroníom. "Mocní patróni a dobrodinci poskytovali svojim klientom peniaze a kontakty a otvárali im cestu do spoločnosti... Korint sa stal magnetom pre ľudí so spoločenskými ambíciami... pre ľudí túžiacich po vyššom spoločenskom postavení."²³ Podobne ako sú v dnešnom svete obdivované filmové, hudobné alebo športové hviezdy, v dobách Korintu takto pristupovali k nadaným rečníkom. "Takému spoločenskému tlaku boli vystavení nezrelí korintskí kresťania. Hlavným problémom nebolo, že by sa znovu priklonili k pohanstvu, ale že aj keď bola ich kresťanská viera úprimná, dosiaľ nepremenila ich svetonázor, ktorý prijali od okolitej kultúry."²⁴ V 2Kor 10-13 sa ukazujú nové problémy v Korintskom zbore. "Išlo o helenistické židovské hnutie..., ktorému však nešlo o obriezku a dôkladné dodržiavanie Mojžišovho zákona, ale skôr o spoločenské uznanie a moc - celkom v súlade s vtedajšími hodnotami korintskej spoločnosti."²⁵ Pavlova reakcia je v týchto kapitolách asi najsilnejšia, zo všetkého, čo Pavol kedy napísal. Vyvrcholením 2Kor 10-13 je práve časť, ktorú si dnes bližšie pozrieme.

Pavol sa tu, oproti svojim protivníkom, chváli svojou slabosťou. Je tu uvedený zoznam skúšok a útrap, ktoré prežil na svojich misijných cestách. "Pavol premieňa poznámku chvály

²¹ CARSON, D. A. MOO, D. J. *Úvod do Nového zákona*. Praha: Návrat domů, 2008. 700 s. ISBN 978-80-7255-165-1. str. 364.

²² CARSON, D. A. MOO, D. J. *Úvod do Nového zákona*. str. 365.

²³ tamtiež, str. 371.

²⁴ tamtiež, str. 372.

²⁵ tamtiež, str. 389.

na oslavu svojej slabosti, nie úspechu; a zoznam pravdepodobne privádza do vyvrcholenia malým príbehom (narratiumcula), ktorý by mohol ilustrovať jeho (zjavné) poníženie a zbabelosť [pozri 2Kor 11,32-33]."²⁶

Štvrtok: Ježiš, náš príklad

(J 8,28.29 SEkP) ²⁸ *Ježiš im teda povedal: Keď vyzdvihnete Syna človeka, vtedy spoznáte, že Ja som a že nič nerobím sám od seba, ale hovorím tak, ako ma naučil Otec.* ²⁹ *A ten, čo ma poslal, je so mnou. Nenechal ma samého, pretože ja robím vždy to, čo sa jemu páči.*

"Keď vyzdvihnete Syna človeka" - tento text treba brať v súvislosti ďalších dvoch Jánových textov: J 3,14; 12,32. Je tu však rozdiel. Zatiaľ čo v J 8,28 je sloveso "vyzdvihnúť" v aktívnom tvare a evidentne naráža na to, že Židia sa rozhodli Ježiša odsúdiť na kríž, tak u J 3,14 a 12,32 je toto sloveso v pasívnom tvare (tzv. božský pasív) a poukazuje k tomu, že je to Boh, ktorý spôsobí toto vydvihnutie (vyvýšenie). Tento text je zároveň silným dôkazovým textom proti tým, ktorí neuznávajú rovnosť Syna a Otca. Ježiš tu sám seba nazýva dvoma spôsobmi:

(1) "Syn človeka", čo je mesiášsky titul prevzatý z knihy Daniel (Dan 7,13). Postave s týmto označením prislúchajú božské atribúty ako: večná moc, sláva a kráľovstvo (viď Dan 7,14).

(2) *Ego eimi*, tj. "Ja Som", čo je priamou odvolávkou na Hospodina (YHWH). Ježiš tu stotožňuje seba samého s Hospodinom.

Ďalej samotné sloveso *hypsó* "zdvíhať, povyšovať, vyvyšovať, velebiť"²⁷, má čo dočinenia so slovesom *doxazó* "chváliť, sláviť, velebiť"²⁸. "Jazyk odráža Iz 52,13: Môj sluha *hypsótésēthai kai doxathésetai sfodra*, tj. bude vyvýšený a veľmi oslávený."²⁹ Ježiš tu teda zároveň vystupuje ako Boží služobník, ktorý absolútne plní Otcovu vôľu. Nič nerobí sám od seba, všetko čo robí, je v úplnom súlade s Otcom. V tomto úplnom podriadení sa, je Ježiš príkladom všetkým ľuďom.

Použité zdroje a literatúra

BEASLEY-MURRAY, G. R. Word Biblical Commentary: *John*. vol. 36. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 811 s. ISBN 978-0-310-58846-7.

BENEŠ, Jiří. *Jozue: Svatá slova v knize Jozue*. Praha: Advent-Orion, 2017. 223 s. ISBN 978-80-7255-380-8.

²⁶ MARTIN, R. P. Word Biblical Commentary: *2 Corinthians*. vol. 40. Grand Rapids: Zondeervan, 2017 (ePub edition). 1098 s. ISBN 978-0-310-58629-6. str. 749.

²⁷ PANCZOVÁ, Helena. Grécko-slovenský slovník: *Od Homéra po kresťanských autorov*. str. 1260.

²⁸ *tamtiež*, str. 366.

²⁹ BEASLEY-MURRAY, G. R. Word Biblical Commentary: *John*. vol. 36. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 811 s. ISBN 978-0-310-58846-7. str. 358.

Biblia Hebraica Stuttgartensia. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1997. ISBN 978-3-438-05222-3.

Biblia: Slovenský ekumenický preklad. 5. Vyd. (3. opravené vyd.) Banská Bystrica: Slovenská biblická spoločnosť, 2015. ISBN 978-80-85486-97-1.

BUTLER, T. C. Word Biblical Commentary: *Joshua 1-12*. vol. 7A. Grand Rapids: Zondervan, 2017 (ePub edition). 816 s. ISBN 978-0-310-58596-1.

CARSON, D. A. MOO, D. J. *Úvod do Nového zákona*. Praha: Návrat domů, 2008. 700 s. ISBN 978-80-7255-165-1.

CHRISTENSEN, Duane. Word Biblical Commentary: *Deuteronomy 1-21:9*. vol. 6A. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 1105 s. ISBN 978-0-310-58841-2.

CHRISTENSEN, Duane. Word Biblical Commentary: *Deuteronomy 21:10 - 34,12*. vol. 6B. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 857 s. ISBN 978-0-310-58848-1.

DILLARD, R. B. LONGMAN, Tremper III. *Úvod do Starého zákona*. 2. vyd. Praha: Návrat domů, 2011. 450 s. ISBN 978-80-7255-244-3.

DILLARD, R. B. Word Biblical Commentary: *2 Chronicles*. vol. 15. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 528 s. ISBN 978-0-310-58849-8.

DUNN, J. D. G. Word Biblical Commentary: *Romans 1-8*. vol. 38A. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 970 s. ISBN 978-0-310-58829-0.

MACARTHUR, John. *Nový zákon: Komentář verš po verši*. Kroměříž: Didasko, 2013. 1010 s. ISBN 978-80-87587-08-9.

MACARTHUR, John. *Starý zákon: Komentář verš po verši*. Kroměříž: Didasko, 2015. 1153 s. ISBN 978-80-87587-17-1.

MARTIN, R. P. Word Biblical Commentary: *2 Corinthians*. vol. 40. Grand Rapids: Zondervan, 2017 (ePub edition). 1098 s. ISBN 978-0-310-58629-6.

MARTIN, R. P. Word Biblical Commentary: *James*. vol. 48. Grand Rapids: Zondervan, 2018 (ePub edition). 531 s. ISBN 978-0-310-58858-0.

NESTLE-ALAND. *Řecko Český Nový zákon: Slovník novozákonní řečtiny*. Praha: Česká biblická společnost, 2011. 1758 s. ISBN 978-80-87287-38-5.

PANCZOVÁ, Helena. *Grécko-slovenský slovník: Od Homéra po kresťanských autorov*. Bratislava: Lingea, 2012. 1327 s. ISBN 978-80-8145-021-1.

PÍPAL, Blahoslav. *Hebrejsko-český slovník ke Starému zákonu*. 4. vyd. Praha: Kalich, 2006. 188 s. ISBN 80-7017-029-8.